

Stimate domn Secretar de stat

Asociația în calitate de coordonator de campanii, vă mulțumește pentru răspunsul acordat prin Adresa nr. R3683/03.07.2020 („Scrisoarea de răspuns”) cu privire la observațiile noastre în legătură cu Proiectul de OM, precum și pentru invitația la dezbateră publică.

Vom continua să participăm la această inițiativă legislativă în legătură cu modificarea ariilor naturale protejate național prin Proiectul de OM, în legătură cu care vă rugăm să ne țineți la curent și informați.

Din păcate, având în vedere contextul actual de stare de alertă cauzat de pandemia COVID-19, personalul nostru lucrează conform unui program menit să minimizeze riscurile asupra sănătății lor, în linie cu instrucțiunile Guvernului României pe acest subiect. În acest context, nu vom avea un reprezentant la dezbateră publică, însă vă transmitem prin intermediul acestei scrisori, răspunsul nostru la scrisoarea dvs., precum și pozițiile noastre în legătura cu Proiectul de OM.

De asemenea, vă invităm să transmiteți și live dezbateră publică, la care cu certitudine vom putea participa în acest context. Transmiterea în mediul online reprezintă cea mai adecvată metodă de transmitere pentru această perioadă de stare de alertă.

În toate cazurile, indiferent de modalitatea de susținere a dezbaterii publice, **vă rugăm respectos să ne transmiteți minuta dezbaterii publice**, unde tratați și punctele de vedere înaintate de Bankwatch Romania prin scrisoarea anterioară și prezenta. Transmiterea minutei este obligatorie potrivit art. 7 alin. (1) lit d). din Legea nr. 52/2003¹. ✓

---

¹ Lege nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică

1. Evaluarea de mediu este obligatorie în acord cu Directiva SEA², Hotărârea nr. 1076/2004³ și jurisprudența CJUE pentru aprobarea Proiectului de OM

Atât dispozițiile Legii nr. 158/2018, cât și ale Proiectului de OM se încadrează perfect în noțiunea de **plan și program**⁴ supus evaluării de mediu anterior adoptării, care în situația prezentă lipsește. Pentru a demonstra cât mai clar aceste aspecte, facem referire la jurisprudența CJUE, care clarifică orice dubiu.

- a) Interpretând definiția „planurilor și programelor” a Directivei SEA CJUE a conchis că: „sunt supuse evaluării efectelor lor asupra mediului în condițiile stabilite de Directiva SEA planurile și programele a căror adoptare este reglementată prin acte cu putere de lege sau prin acte administrative naționale, care stabilesc autoritățile competente pentru a le adopta, precum și procedura de elaborare a acestora”⁵.

Având în vedere prevederile Proiectului de OM, rezultă cu claritate că acesta se încadrează în categoria de „planuri și programe”:

- i. este un act cu putere de lege care stabilește autoritatea competentă să adopte cazurile de modificare a ariilor naturale protejate național, în sensul scoaterii din aria protejată terenuri pentru efectuarea de activități de exploatare de resurse minerale neregenerabile. Autoritatea fiind desemnată către Ministerul Mediului.
- ii. stabilește procedura de elaborare a planurilor și programelor – Proiectul de OM, astfel cum ați menționat și dvs. în Scrisoarea de răspuns, stabilește „Modalitatea” care trebuie urmată pentru această scoatere mai sus-menționată.

b) De asemenea, CJUE a explicat că anumite de planuri și programe trebuie suspendate evaluării de mediu:

„[În ceea ce privește, aspectul dacă un plan sau un program precum cel în discuție în litigiul principal trebuie să fie precedat de o evaluare de mediu, trebuie amintit că planurile și

2 Directiva 2001/42 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului („Directiva SEA”).

3 Hotărârea nr. 1076/2004 privind procedura de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (“Hotărârea nr. 1076/2004”).

4 Potrivit definiției HG nr. 1076/2004: „c) planuri și programe - planurile și programele, inclusiv cele cofinanțate de Comunitatea Europeană, ca și orice modificări ale acestora, care: (i) se elaborează și/sau se adoptă de către o autoritate la nivel național, regional sau local ori care sunt pregătite de o autoritate pentru adoptarea, printr-o procedură legislativă, de către Parlament sau Guvern; și (ii) sunt cerute prin prevederi legislative, de reglementare sau administrative”.

5 Cităm doar trei dintre Hotărârile CJUE care au concluzionat în acest sens: (i) Hotărârea din 22 martie 2012, Inter-Environnement Bruxelles și alții, C-567/10, EU:C:2012:159, punctul 31, (ii) Hotărârea din 7 iunie 2018, Thybaut și alții, C-160/17, EU:C:2018:401, punctul 43 și (iii) Hotărârea din 12 iunie 2019, Terra wallonne ASBL, C-321/18, EU:C:2019:484, punctul 34.

programele care îndeplinesc cerințele prevăzute la articolul 2 litera (a) din Directiva SEA⁶ sunt susceptibile să facă obiectul unei evaluări ecologice, cu condiția ca acestea să constituie unul dintre planurile sau programele menționate la articolul 3 din Directiva SEA⁷.

Or, având în vedere obiectul vizat de Proiectul de OM, respectiv modificarea ariilor naturale protejate național pentru a da acces proiectelor de exploatare de resurse minerale neregenerabile care erau autorizate în 2007, rezultă cu claritate că acestea se încadrează în două categorii de planuri și programe pentru care există obligatoriu necesară efectuarea evaluării de mediu, respectiv în:

- i. Categoria prevăzută de art. 2 lit. a) a HG nr. 1076/2004, respectiv în art. 3 alin. (2) lit. a) a Directivei SEA: întrucât prin proiectele de exploatare de resurse minerale neregenerabile se vizează „**activitatea de extracție a resurselor minerale**”,
- ii. Art 2 lit. b) a HG nr. 1076/2004, respectiv în art. 3 alin. (2) lit. b) a Directivei SEA: întrucât există posibile efecte asupra ariilor naturale protejate comunitar, aflate în proximitatea acestor terenuri care aveau licențe de exploatare valabile în 2007.

c) CJUE a stabilit că definiția „planurilor și programelor” care intră sub incidența Directivei SEA trebuie interpretată într-un sens extins:

- i. „Curtea a statuat că noțiunea de „planuri și programe” se referă la orice act care stabilește, prin definirea normelor și a procedurilor, un ansamblu semnificativ de criterii și de modalități pentru autorizarea și pentru punerea în aplicare a unuia sau mai multor proiecte care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului,⁸.
- ii. ”având în vedere finalitatea Directivei 2001/42, care constă în garantarea unui înalt nivel de protecție a mediului, dispozițiile care delimitează domeniul de aplicare al acestei directive, și în special cele care cuprind definițiile actelor avute în vedere de aceasta, trebuie interpretate în mod extensiv”⁹.

Având în vedere conținutul și scopul Proiectului de OM, nu înțelegem cum acesta poate ocoli incidența cu această concluzie și interpretarea a CJUE, astfel cum ne-ați transmis prin Scrisoarea de Răspuns.

d) CJUE avertizează cu privire la potențialele interpretări care conduc la limitarea aplicării Directivei SEA:

---

⁶ Articolul care prevede definiția planurilor și programelor.

⁷ Hotărârea din 12 iunie 2019, Terra wallonne ASBL, C-321/18, EU:C:2019:484, punctul 36.

⁸ Hotărârea din 12 iunie 2019, Terra wallonne ASBL, C-321/18, EU:C:2019:484, punctul 40, Hotărârea din 27 octombrie 2016, D'Oultremont și alții, C-290/15, EU:C:2016:816, punctul 49, Hotărârea din 8 mai 2019, Associazione „Verdi Ambiente e Società (VAS) - Aps Onlus” și alții, C-305/18, EU:C:2019:384, punctul 50.

⁹ Hotărârea din 22 martie 2012, Inter-Environnement Bruxelles și alții, -567/10, EU:C:2012:159, punctul 37

- i. „pe de altă parte, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 55 din concluzii, trebuie evitate posibilele strategii de eludare a obligațiilor prevăzute de Directiva 2001/42 care se pot materializa printr-o fragmentare a măsurilor, reducând astfel efectul util al acestei directive (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 martie 2012, *Inter-Environnement Bruxelles și alții*, C-567/10, EU:C:2012:159, punctul 30 și jurisprudența citată).

Având în vedere acest obiectiv, trebuie arătat că noțiunea „planuri și programe” se referă la orice act care stabilește, prin definirea normelor și a procedurilor de control aplicabile sectorului în cauză, un ansamblu semnificativ de criterii și de modalități pentru autorizarea și pentru punerea în aplicare a unuia sau mai multor proiecte care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 septembrie 2012, *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias și alții*, C-43/10, EU:C:2012:560, punctul 95, precum și jurisprudența citată)¹⁰.

- ii. „[î]n consecință, o astfel de interpretare a articolului 2 litera (a) din Directiva 2001/42, prin limitarea semnificativă a domeniului de aplicare al acesteia, ar aduce atingere, în parte, efectului util al directivei menționate, având în vedere finalitatea ei, care constă în garantarea unui înalt nivel de protecție a mediului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 septembrie 2011, *Valčiukienė și alții*, C-295/10, Rep., p. I-8819, punctul 42).

Prin urmare, această interpretare ar fi contrară obiectivului aceleiași directive, care constă în instituirea unei proceduri de control în ceea ce privește actele care pot avea efecte semnificative asupra mediului, care definesc criteriile și modalitățile de amenajare a terenurilor și care privesc în mod normal mai multe proiecte a căror punere în aplicare este supusă respectării normelor și procedurilor prevăzute de aceste acte”.

Rezultă că trebuie considerate „impuse”, în sensul și în scopul aplicării Directivei 2001/42 și, prin urmare, supuse evaluării efectelor lor asupra mediului în condițiile prevăzute de directivă, planurile și programele a căror adoptare este reglementată de acte cu putere de lege sau de norme administrative naționale, care stabilesc autoritățile competente pentru a le adopta, precum și procedura de elaborare a acestora.

Din ceea ce precedă reiese că trebuie să se răspundă la a doua întrebare că noțiunea de planuri și programe „impuse prin acte cu putere de lege sau acte administrative” prevăzută la articolul 2 litera (a) din Directiva 2001/42 trebuie interpretată în sensul că aceasta se referă inclusiv la planurile specifice de amenajare a terenurilor, precum cel prevăzut de reglementarea națională în cauză în acțiunea principală”.¹¹

¹⁰ Hotărârea din 27 octombrie 2016, *Patrice D’Oultremont și alții*, C-290/15, EU:C:2016:816, punctele 48-49.

¹¹ Hotărârea din 22 martie 2012, *Inter-Environnement Bruxelles și alții*, C-567/10, EU:C:2012:159, punctul 30 – 32.

- iii. „[m]ai întâi, trebuie amintit că reiese din considerentul (4) al Directivei 2001/42 că evaluarea de mediu este un instrument important pentru integrarea considerațiilor legate de mediu în elaborarea și în adoptarea anumitor planuri și programe.

În continuare și astfel cum a arătat avocatul general la punctul 34 din concluzii, delimitarea noțiunii „planuri și programe” de alte măsuri care nu intră în domeniul de aplicare material al Directivei 2001/42 trebuie făcută având în vedere obiectivul esențial prevăzut la articolul 1 din aceasta, potrivit căruia planurile și programele care pot avea efecte semnificative asupra mediului fac obiectul unei evaluări ecologice (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 februarie 2012, Inter-Environnement Wallonie și Terre wallonne, C-41/11, EU:C:2012:103, punctul 40 și jurisprudența citată).

În consecință, având în vedere finalitatea acestei directive, care constă în garantarea unui înalt nivel de protecție a mediului, dispozițiile care delimitează domeniul său de aplicare, în special cele care cuprind definițiile actelor avute în vedere de aceasta, trebuie interpretate în mod extensiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 martie 2012, Inter-Environnement Bruxelles și alții, C-567/10, EU:C:2012:159, punctul 37, precum și Hotărârea din 10 septembrie 2015, Dimos Kropias Attikis, C-473/14, EU:C:2015:582, punctul 50)¹².

Având în vedere toate concluziile și interpretările CJUE în legătură cu definiția planurilor și programelor prevăzute de Directiva SEA listate anterior, rugăm respectos pe reprezentanții Ministerul Mediului să ne transmită interpretarea lor asupra acestei noțiuni din care să reiasă de ce Proiectul de OM nu se încadrează în această noțiune și cum poate lipsi evaluarea de mediu dictată obligatoriul de Directiva SEA și de HG nr. 1076/2004.

Poziția noastră este că atât prevederile Legii nr. 159/2018, cât și ale Proiectului de OM trebuiau și trebuie în mod obligatoriu supuse unei evaluări de mediu în acord cu Directiva SEA, care lipsește în situația de față.

2. Decizia Curții Constituționale nu autorizează adoptarea și continuarea în reglementarea cadrului legal în vederea modificării ariilor naturale protejate naționale pentru a „reactiva” licențe de concesiune pentru exploatarea de resurse neregenerabile. Aceasta întrucât atât sesizarea de neconstituționalitate transmisă Curții Constituționale în legătură cu prevederile Legii nr. 158/2018, precum și conținutul Deciziei, nu analizează aspectele relevante încălcate ale cadrului european de către Legea nr. 158/2018, precum și ale Proiectului de OM.

Curtea Constituțională nu a analizat aspectele legate de lipsa evaluării de mediu obligatorie sub Directiva SEA și a HG nr. 1076/2004 a planului vizat a fi adoptat prin intermediul Legii nr. 158/2018,

---

¹² Hotărârea din 27 octombrie 2016, Patrice D’Oultremont și alții, C-290/15, EU:C:2016:816, punctele 38-41.

precum și nici lipsa evaluării adecvate pe care acest plan îl poate avea asupra ariilor naturale protejate comunitar, obligatorie potrivit art. 28 din OUG nr. 57/2007.

Sesizarea de neconstituționalitate nu a făcut distincția între arie naturală protejată național și cea protejată comunitar, iar în consecință Curții Constituționale nu a analizat situația având în vedere toate elementele de fapt, pe care ni le reiterăm și în Scrisoarea de răspuns.

Curtea Constituțională în Decizie a analizat doar două aspecte¹³, respectiv:

- a. nerespectarea dispozițiilor constituționale referitoare la dreptul cetățenilor la un mediu sănătos și la obligațiile corelative ale statului de a asigura refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, menținerea echilibrului ecologic, precum și crearea condițiilor necesare pentru creșterea calității vieții, și, pe de altă parte,
- b. nerespectarea unor acte de drept european [art. 191 alin. (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Directiva 92/43/CEE a Consiliului privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea pasărilor sălbatice] raportate la prevederile art. 148 din Constituție.

Faptul că în Decizie Curtea Constituțională a decis că Lege nr. 158/2018 este constituțională, asta nu înseamnă că Legea nr. 158/2018, precum și Proiectul de OM nu încalcă cadrul legal național aplicabil, care transpune dreptul european, distinct de prevederile Constituției.

Referirile noastre de mai sus ale CJUE și ale Directivei SEA arată cu claritate că este încălcată obligația de efectuare a evaluării de mediu pentru planul vizat de modificare a ariilor naturale protejate național.

3. In Scrisoarea de răspuns se menționează că Proiectul de OM și Legea nr. 159/2018 vizează o modificare „punctuală” a ariilor naturale protejate național. În fapt, având în vedere numărul de cariere active prezente în ariile naturale protejate național transmise de Agenția Națională pentru Arie Naturale Protejate¹⁴, vor exista minimum 16 (șaisprezece) modificări punctuale ale ariilor naturale protejate național pentru a „reactiva” licențele de concesiune pentru exploatare de resurse neregenerabile. Numărul exact nu îl cunoaștem din cauza lipsei de transparență în acest sens și a unor studii de impact efectuate.

Cu alte cuvinte, modificarea punctuală se traduce în minimum 16 (șaisprezece) proiecte concrete de scoatere a unor arii din aria naturală protejată național. Având în vedere numărul mare al

---

¹³ Potrivit paragrafului nr. 23 din Decizia nr. 313 din 9 mai 2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice („Decizia Curții Constituționale”)

¹⁴ Potrivit Adresei ANANP nr. 1899/09.11.2017.

acestora, este evidentă încadrarea prevederilor legale ale Proiectului de OM în noțiunea de „plan și program” potrivit Directive SEA.

4. Menținem toate punctele de vedere incluse în scrisoarea noastră transmisă anterior cu nr. de înregistrare intern 30/08.06.2020.

Potrivit art. 7 alin. (12) din Legea nr. 52/2003 la dezbateră publică este obligatoriu discutarea și analizarea tuturor comentariilor și observațiilor înregistrate cu privire la proiectul de act normativ. Astfel, chiar în lipsa unui reprezentant prezent¹⁵, Ministerul Mediului are obligația de a pune în dezbatere și de a clarifica și observațiile Bankwatch transmise atât prin prezenta scrisoare, cât și prin scrisoarea anterioară cu nr. de înregistrare intern 30/08.06.2020.

***

Vă rugăm să ne contactați la _____ pentru orice alte informații necesare, precum și pentru a ne transmite răspunsul dumneavoastră la prezentul document.

Cu respect.

---

¹⁵ Din motive justificate și explicate la începutul acestui document.

Observații consultare publică

Ref. la: proiectul de Ordin al ministrului mediului, apelor și pădurilor privind Modalitatea de modificare a limitelor unei arii naturale protejate de interes național prin scoaterea unor suprafețe din interiorul acesteia, dacă, pentru suprafețele respective, la data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului, licențe de concesiune pentru exploatarea de resurse minerale neregenerabile, în temeiul legislației miniere în vigoare

Reiau și în scris punctul de vedere exprimat în discuțiile de la MMAP

1. Legea și deci și OM încalcă principiul prin care ar trebui legiferate situații generale și nu excepții. Situațiile licențelor emise înainte de 2007 care se suprapun cu suprafețele ariilor naturale protejate sunt excepții și ar trebui tratate ca atare, nu ca regula legiferată.
2. Din moment ce statul român a înființat ariile naturale protejate prin acte normative, aceasta înseamnă că și-a asumat protecția lor, ca prioritate față de alte aspecte, conform principiilor stabilite prin OUG 57/2007. Aceste acte normative de înființare și stabilire a limitelor ariilor protejate au fost supuse inclusiv dezbaterilor publice, în cadrul acestora se puteau corecta suprapunerile.
3. Este nevoie de o listă la zi cu licențele eliberate înainte de 2007 și care încă mai sunt active pt. a cunoaște impactul legii și OM și să știi dacă acestea mai au obiect, întrucât licențele de exploatare au valabilitate de 20 de ani, iar conform legislației actuale acestea nu se pot prelungi, fiind chiar lovite de caducitate.
4. Este nevoie de analiză juridică a aplicării legii și OM, întrucât legea se referă exclusiv la arii protejate de interes comunitar, iar legislația națională în domeniul mineritului (legea minelor) și mediului (legea mediului și OUG 57/2007) și cea comunitară (directivele pasări și habitate), stabilește limitări și interdicții referitoare la mineritul pe suprafața acestora. De exemplu chiar legea minelor interzice mineritul în parcurile naționale. Altfel există riscul ca licențele de exploatare și avizele de mediu să fie atacate și anulate în instanță.
5. Pt. respectarea prevederilor legii, în lista documentelor solicitate pt. scoaterea unor suprafețe, trebuie trecut și actul normativ pentru instituirea regimului de arie naturală protejată pentru alta suprafață, nu numai studiul de fundamentare, fiindcă acesta nu înseamnă că acea suprafață a și fost inclusă în aria protejată.
6. Fiindcă legea se referă exclusiv la arii protejate de interes național, ea și OM nu se pot aplica și celor de interes comunitar, inclusiv acelor suprafețe în care aceste două categorii se suprapun. Altfel s-ar încalca directivele europene, așa cum o arată și răspunsul primit de la DG Environment și jurisprudența europeană în domeniu.

Astfel, Art. 4 al anexei la OM ar trebui sa fie clar in acest sens:

Prezenta Modalitate de modificare a limitelor unei arii naturale protejate de interes național prin scoaterea unor suprafețe din interiorul acesteia, dacă, pentru suprafețele respective, la data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului, licențe de concesiune pentru exploatarea de resurse minerale neregenerabile, în temeiul legislației miniere în vigoare nu are aplicabilitate asupra acelor suprafețe pe care exista alt statut de arie naturala protejata (comunitar, internațional).

Parerea mea este ca ne batem capul degeaba cu un demers pur politic, fiindca legea nu se poate aplica.

Numai bine!